7.6.2021 POL-2021-65471

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

VNS 4/2021

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta, vertailu poliisien määrästä Pohjoismaissa

1 Asia

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto (HTJ) on pyytänyt Poliisihallitukselta kirjallista asiantuntijalausuntoa teemalla: kansainvälinen vertailu poliisien määrästä (ainakin Pohjoismaat). Pyyntö liittyy valtioneuvoston selontekoon sisäisestä turvallisuudesta VNS 4/2021 vp.

Poliisihallitus on lausunut yksityiskohtaisesti sisäisen turvallisuuden selonteosta HTJ:lle 1.6.2021 poliisiylijohtaja Kolehmaisen asiantuntijalausunnossa (POL-2021-61680), jossa on otettu kantaa mm. sisäisen turvallisuuden selonteon tavoitteiden voimakkaaseen epäsuhtaan verrattuna poliisille osoitettuihin määrärahoihin julkisen talouden suunnitelmassa (JTS) ja siihen liittyvässä kehyspäätöksessä 2022–2025.

JTS:n vaikutuksista poliisitoimintaan on lausuttu tarkemmin hallintovaliokunnalle 25.05.2021 (POL-2021-55439).

2 Vastaus

Suomen poliisi on jo pitkään toiminut väkilukuun suhteutettuna Euroopan pienimmillä resursseilla.

Eurostatin uusimmassa tilastovertailussa EU-maiden poliisimiesten määriä on vertailtu suhteessa 100.000 asukkaaseen vuosina 2016-2018. Suomi on vertailussa selvästi omassa luokassaan tilaston viimeisenä; poliiseja on koko EU:n pienin määrä.

Eurostatin tilastovertailu löytyy linkistä:
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Police_officers%2c_EU-27%2c_average_2016-2018_%28per_hundred_thousand_inhabitants%29.png

POLIISIHALLITUS
Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 ESPOO
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puh. +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780

Poliisihallitus pyysi HTJ -lausuntoa varten tiedot poliisien määrästä muissa Pohjoismaissa (tilanteessa 06/2021). Määrät on viety alla olevaan taulukkoon ja suhteutettu väkilukuun (per 100.000 asukasta).[1] Taulukosta näkyy, että Suomessa poliisimiehiä tulisi lisätä yli 3000, jotta päästäisiin edes lähelle samaa tasoa, kuin muissa Pohjoismaissa.

Maa	Poliisimiehiä 2019	Poliisimiehiä 2020	Poliisimiehiä 2021	Asukkaita 2020	Poliiseja per 100.000 asukasta 2019	Poliiseja per 100.000 asukasta 2020	Poliiseja per 100.000 asukasta 2021	Lisäystarve Suomessa, jos vastaava taso kuin muissa Pohjoismaissa 2021
Tanska	11 129	11 232	11 326	5 822 763	191	193	195	+3318
Ruotsi	20 423	20 942	21 148	10 327 589	198	203	205	+3886
Suomi	7 279	7 376	7 450	5 536 146	131	133	135	
Norja	10 131	10 437	10 774	5 367 580	189	194	201	+3662
Islanti	670	670	670	356 991	188	188	188	+2940

Suomen poliisimiesten määrää ollaan kuitenkin htv-noston sijaan edelleen vähentämässä.

Poliisin taloustilanteen pitkän aikavälin näkymä on jo useita vuosia ollut haasteellinen. Vielä toistaiseksi yksittäisestä budjettivuodesta on selvitty ja tavoitteet pääsääntöisesti saavutettu, mutta tämä on vaatinut määrärahojen esittämistä ja myöntämistä lisätalousarvioiden kautta, edelliseltä vuodelta siirtyneen määrärahan käyttöä pakollisiin kuluvan vuoden menoihin, sekä menojen leikkaamista budjettivuodelle jo toteutettavaksi suunniteltuihin hankintoihin ja toimiin. Tilanne on vaikeuttanut – ja osin jopa tehnyt mahdottomaksi – pitkän tähtäimen suunnittelun niin toiminnallisten ja operatiivisten vastuiden kuin henkilöstösuunnittelunkin näkökulmasta.

Hallitusohjelmaan kirjattujen, poliisia sitovien pidemmän aikavälin tavoitteiden saavuttaminen on muuttumassa entistäkin haastavammaksi 12.5.2021 julkistetun JTS:n ja siihen liittyvän kehyspäätöksen 2022–2025 vuoksi. Vuodelle 2022 kehyspäätöksessä poliisille osoitetut resurssit poikkeavat merkittävästi poliisin tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavista määrärahoista.

Kehyspäätöksessä osoitetut resurssit ovat myös jo aiemmin asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta kestämättömiä. Sama tilanne koskee myös kehyskauden jatkovuosia.

JTS:n kehystaso tulisi toteutuessaan vaikuttamaan merkittävän negatiivisesti muun muassa poliisin kykyyn tarjota palveluitaan koko Suomessa,

[1] Islannin tuoreita tietoja ei saatu ja taulukossa on Islannin osalta viimeisintä määrätietoa vuodelta 2018.

kehittää kyvykkyyttään digitalisaatioon ja muuttuviin turvallisuusuhkiin vastaamiseksi tai mahdollisuuksiin tarjota henkilöstölleen terveelliset ja turvalliset työtilat. Jo nyt laajasti priorisoitua poliisin toimintaa, jouduttaisiin priorisoimaan edelleen. Erityisen huolissaan ollaan siitä, miten henkilöstö jaksaa kasvavien paineiden ja vähennysten yhtälössä.

Poliisihallituksessa aloitetaan yllä kuvatun tilanteen selkeyttämiseksi ja mahdollisiin tuleviin lisäsäästövelvoitteisiin vastaamiseksi toiminnan ja talouden sopeuttamistarkastelu. Vaihtoehtoja kartoitetaan laajasti, jotta poliisi olisi syksyllä valmis johtopäätöksiin ja tarvittaviin toimenpiteisiin. Poliisi pyrkii siihen, ettei irtisanomisiin mennä, mutta tarvittava säästö on niin suuri, että myös htv-säästöjä (määräaikaisuudet, eläköityvät) on löydyttävä.

On huomattavaa, että poliisi on olemassa ihmisiä ja yhteistä turvallisuuttamme varten. Poliisi kantaa aidosti huolta siitä, että nykyisellä hallituskaudella aikaansaatu poliisin määrän positiivinen kehitys nyt katkeaa ja samalla poliisin maailmanennätysluokkaa oleva luottamus vaarantuisi siksi, ettei se enää suoriutuisi tehtävistään.

Lopuksi vielä korostetaan, että yksistään henkilöstön määrän lisäys ei riitä, vaan poliisilla on oltava käytössään myös riittävä ja ajantasainen kalusto, välineet ja varusteet, sekä toimintaa tukevat ja tehostavat tietojärjestelmät ja teknologiset ratkaisut niin operatiivisen toiminnan kuin tutkinnan tarpeisiin.

Poliisitarkastaja Jaakko Sonck

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.

Jakelu Jakelun mukaan

Tiedoksi Poliisiylijohtaja
Poliisihallituksen yksikön päälliköt